

“La impaciència és el tret més destacable de Bush”

Woodward, de seixanta-un anys, pertany a la direcció de *The Washington Post*. Conjuntament amb Carl Bernstein va destapar l'afer Watergate el 1972. La seva nova obra, *Plan of Attack*, el torna a situar d'estricta actualitat.

— Sr. Woodward, al seu darrer llibre intenta descriure “la història secreta de la guerra de l'Iraq”. Què és el que més l'ha sorprès?

— La dinàmica pròpia que s'hi amaga. És clar que el president va prendre les decisions, però quan es posa en marxa la planificació militar, quan la CIA considera per primer cop portar a terme accions ocultes i quan Donald Rumsfeld i, en aquest cas, George Tenet, treballen a tota màquina, llavors és molt difícil poder aturar-ho tot.

— No es va anar directament a la guerra?

— No es va anar a tota velocitat, ni s'hi van posar en marxa, va ser una mena d'impuls. Cal tenir en compte que George W. Bush és el tipus de persona que en una situació així diu: “Ho farem, ho arreglarem, no deixarem que ens vencin, no mostrarem la més mínima feblesa, no deixarem que sorgeixi cap dubte...”. Això explica què ha passat, i m'ha sorprès.

— Com si fos una màquina molt difícil d'aturar una vegada ha arrencat?

— Sí, es va anar creant tot un escenari. L'ambaixador saudita va preguntar:

“Quan començaran?”. S'estava desenvolupant el procés de l'ONU i calia obtenir resultats sense que quedés del tot clar el temps que els calia i a quants acords s'havia d'arribar. I sempre s'ha d'afegir la frustració de Bush: “Voldria que passés alguna cosa, voldria que s'arreglés.”

— La impaciència és el seu tret més destacable?

— Així és.

— Va rebre algun indici segons el qual el president en algun moment hagués pensat no anar a la guerra?

— Quan Colin Powell li torna a advertir dels perills: qui ocupa un país passa a ser-ne el propietari, i la propietat és complicada. En lloc de pensar a prendre's un temps mort, esperar un temps i repensar-s'ho; en lloc de recollir totes les dades i meditar sobre si anaven pel bon camí, es van conformar tan sols amb anar a l'ONU.

No conec cap reunió del gabinet, de cap trobada en què es considerés algun aspecte negatiu o els desavantatges, o que algú digués: “Estudiem el que pot significar l'ocupació d'un país i les seves conseqüències.”

— Quines conclusions n'extreu? Que al Govern de Bush li falta realisme?

— No crec que es tracti d'això. Bush creia realment que Saddam constituïa un perill. Després de l'11 de setembre no volia mostrar ni la més mínima feblesa davant un perill potencial.

El periodista que va destapar l'escàndol Watergate, Bob Woodward, parla dels antecedents de la guerra de l'Iraq, de la manca de dubtes de George W. Bush i de les imminents eleccions presidencials.

“Creien que Saddam posseïa armes de destrucció massiva. L'exèrcit no ha enviat soldats amb vestits protectors només per passar l'estona. Creien en el perill.”

— Creu que a la Casa Blanca i al Pentàgon els ha passat pel cap que la guerra no s'acabarà?

— Bé, s'han concentrat en l'aspecte militar i han aconseguit enderrocar el règim.

— Això no era cap sorpresa.

— Sé que això els preocupava. No tenien del tot clar el que se'ls vindria al damunt. Creien que Saddam posseïa armes de destrucció massiva. L'exèrcit no ha enviat soldats amb vestits protectors només per passar l'estona. Creien en el perill.

— I Saddam feia que es reafirmessin en les seves creences?

— Sí, els era un ajut, però quan algú té una convicció molt profunda, de totes maneres s'acaba creient que és idèntica a la realitat.

— El president hauria buscat guerra si abans hagués sabut tot allò que ara sap?

— Fa poc vaig preguntar precisament el mateix a dos alts funcionaris de la Casa Blanca. Tots dos van contestar unànimement que el president hauria actuat exactament de la mateixa manera.

— Per què?

— Per la convicció que havia d'actuar. Imaginin quines notícies li havien arribat dels serveis secrets, per exemple, sobre possibles atemptats a la costa oest, o

d'escoltes telefòniques sobre intents de fabricació d'una bomba bruta. Dia rere dia li arribava informació d'aquest tipus, i hi veia una obligació. Era la realitat que ell veia, sentia i vivia.

— Per escriure el seu llibre va parlar amb setanta-cinc figures clau de la guerra de l'Iraq. Com és que s'hi van implicar?

— Perquè havia recollit informació durant tot un any. Tenia fonts dels nivells mitjans i inferiors. Tenia documents secrets, notes i enregistraments. Llavors vaig enviar un memoràndum de vint-i-una pàgines al president. De totes maneres, hauria escrit el llibre. Però, tal com veig la meua professió, volia fer que prevalgués el joc net i que es garantís que les opinions dels protagonistes es reproduïrien.

— Si li van deixar anar aquests secrets vol dir que la cosa li va anar esplèndidament.

— Però em van fer anar d'un lloc a l'altre. Cancel·laven moltes trobades, les ajornaven... Per això no sabia gaire bé què estava passant i què no. Em vaig quedar muntant una part del trencaclosques i buscant el fil dels esdeveniments.

— Una de les seves fonts més pacients va ser Colin Powell, que sempre deixa entreveure el seu escepticisme. Si hagués dimitit, no hauria estat més difícil per a Bush anar a la guerra?

— Depèn de quan hagués dimitit i per quines raons. Però això per a Powell seria impensable.

— Per què?

— Perquè és un soldat. Els soldats poden tenir una altra opinió, però quan el general els dona l'ordre d'atacar el turó, corren cap al foc. Els soldats no es regeixen per la consigna de “miri, patró, ja li havia dit que allò no era una bona idea”.

— Descriu amb tot detall la famosa conversa entre Powell i Bush del 13 de gener de 2003, en què el president pregunta al seu ministre d'Exteriors: “Està de part meua?”. Powell diu que sí i després reproduïxen els seus monòlegs interiors: es pregunta quan i com Bush prendrà la seva decisió. Powell, sempre turmentat pels dubtes, sembla convençut que, a Bush, això no li passa. Té raó?

— Sí. Vaig preguntar-ho al president. Li vaig citar el que deia Tony Blair, que

reconeixia que quedava fet pols quan rebia cartes de gent els fills o marits de la qual estaven destinats a l'Iraq. A les cartes deia "l'odio". Blair deia que quan es reben cartes així apareixen forçosament els dubtes. Vaig llegir això al president al despatx oval, es va mostrar molt inquiet i va proclamar: "Cap dubte. Jo no tinc cap dubte." He preguntat per tot arreu si hi ha hagut cap moment de patiment o d'inseguretat. A la nostra feina vivim en un oceà de dubtes, no?

— Potser això és bo per als polítics?

— És clar, el dubte no és res negatiu.

Del dubte es pot aprendre i fins i tot es pot guanyar més resolució quan es pren una decisió. Però aquest no és l'estil de Bush. No vaig poder trobar ningú que em digués que va veure el president en un moment de dubte.

— Però ara l'Iraq es troba a la misèria.

I no ha canviat res.

— Sí, és cert, l'Iraq és un bon merder, però com serà d'aquí a cinc o deu anys? Així ho hem de mesurar.

— Bill Clinton també parla d'un espai de cinc anys.

— Sí, perquè d'aquí a cinc anys hi haurà menys terrorisme i més estabilitat al Pròxim Orient, una mena de democràcia o un govern reconegut a l'Iraq. Llavors la gent escriurà llibres sobre George W. Bush i se'l considerarà un nou Harry Truman.

— Un home íntegre, un heroi, un llibertador?

— Mirin què ha passat amb Reagan. El Reagan glorificat no té res a veure amb el Reagan que va governar vuit anys a Washington. Ara hem de creure que tenia el truc per aconseguir que els americans retrobessin la fe. Com si els americans no haguessin cregut en ells mateixos abans que ell arribés a ser president. Déu meu, estem parlant d'Amèrica!

— Al llibre descriu com el gabinet de guerra de Bush va caure en la paràlisi...

— ...No parlo de paràlisi, sinó d'enemistat.

— De l'enemistat, sobretot, entre Powell i el vicepresident Richard Cheney. Quin era el paper de Cheney en els antecedents de la guerra?

— Cheney era la gran piconadora. Estava totalment decidit a fer alguna cosa amb l'Iraq i amb Saddam. Estava con-

"D'aquí a cinc anys la gent escriurà llibres sobre George W. Bush i se'l considerarà com un nou Harry Truman"

vençut que Saddam amagava alguna cosa i que els prenia el pèl. Powell va arribar a la conclusió que a Cheney li venia una mena de febre amb tot el que envoltava Al-Qaida i l'Iraq. Fins i tot avui Cheney afirma, mentre que els altres ja fa temps que ho han deixat córrer, que hi ha connexions entre l'Iraq i Al-Qaida.

— Un altre que no té dubtes.

— En essència és així. Volia que passés alguna cosa.

— I Donald Rumsfeld? El descriu com un home que sempre planteja preguntes, però que no exposa la seva posició.

— És exactament així. Rumsfeld porta guants de goma, per això no deixa empremtes dactilars. Jo vaig preguntar-li: "Va aconsellar la guerra?". I em va dir: "És una pregunta interessant." Vaig preguntar al president: "Va preguntar a Rumsfeld si havia de fer això o allò?". Em va dir: "No, ja sabia què tenia al cap." I és que Rumsfeld és un tecnòcrata de la guerra. És com Robert McNamara a la guerra del Vietnam: s'encarrega que tot estigui preparat i que tot sigui possible. Rumsfeld va enviar al president extensos memoràndums *top secret* sobre tot allò que se'ls podia torçar. Però en cap moment volia desviar-se de la guerra, sinó que només volia que el president hi anés amb els ulls oberts.

— On radica exactament la diferència entre els assessors de Bush i els de Nixon, que vostè va fer caure quan va des tapar l'afer Watergate?

— Hi ha una gran diferència: gairebé tots els assessors de Nixon eren delinqüents. En canvi, quant al cas de l'Iraq, fins ara no he trobat cap prova d'activitats il·legals.

La guerra és l'últim mitjà del poder estatal. Cheney, Rumsfeld, Powell i la resta van prendre la decisió d'anar-hi perquè el president dóna gran importància al consens. El dia que va començar la guerra i que les bombes van caure al damunt del búnquer de Saddam, tots estaven d'acord que Bush ho havia de fer. El judici sobre ells depèn d'aquesta guerra, la qual cosa és totalment correcta.

— Creu que escriurà un tercer llibre sobre Bush o pensa que no sortirà reelegit?

— Encara no tinc clar si sortirà reelegit o no. Tots dos casos em semblen possibles. Bush podria patir una dura derrota o bé aconseguir el triomf. Dependrà de qui estigui en una millor posició els dies previs a les eleccions. Si aconseguieix que la guerra es tingui en compte com un assumpte complicat, però necessari, que les tropes es retirin i que les coses a l'Iraq hagin millorat, llavors li donaran una segona oportunitat i el votaran. Però si les coses no canvien, la gent pensarà que és el moment de John Kerry.

— Podria descriure l'ambient que es respira ara a la Casa Blanca?

— Crec que hi ha bon ambient. S'és conscient de la magnitud de la responsabilitat i del perill. El fet que 138.000 concitadans porten a terme la seva tasca mentre corren un gran perill, fa pensar a tota la gent que hi ha implicada. Això seria aplicable a tota la gent amb la qual he parlat, però no al president. No crec que ell tingui un bon estat d'ànim, crec que pensa alguna cosa com ara: "He seguit la meua vocació." Bush em va comunicar el següent: li agradaria ser president durant dos mandats, però si a causa de la guerra només ha d'ocupar un mandat, així són les coses.

— De què parlarà al seu proper llibre?

— Potser de Bush, potser de Kerry, potser d'un altre tema. No ho sé.

— I quan revelarà qui era la "gola profunda", la font clau a l'afer Watergate?

— Quan es mori. La història serà millor quan ho sàpiga. N'he reunit tota la informació, i quan mori sortirà el llibre. És un drama humà realment fascinant.

Stefan Aust
Gerhard Spörl

© Der Spiegel - EL TEMPS
Traducció: David Egea